

**O BOBRZE MÓWMY
DOBRCZE!**

○ BOBRZE

BÓBR EUROPEJSKI - (*CASTOR FIBER*)

NAJWIĘKSZY GRYZOŃ EUROAZJI

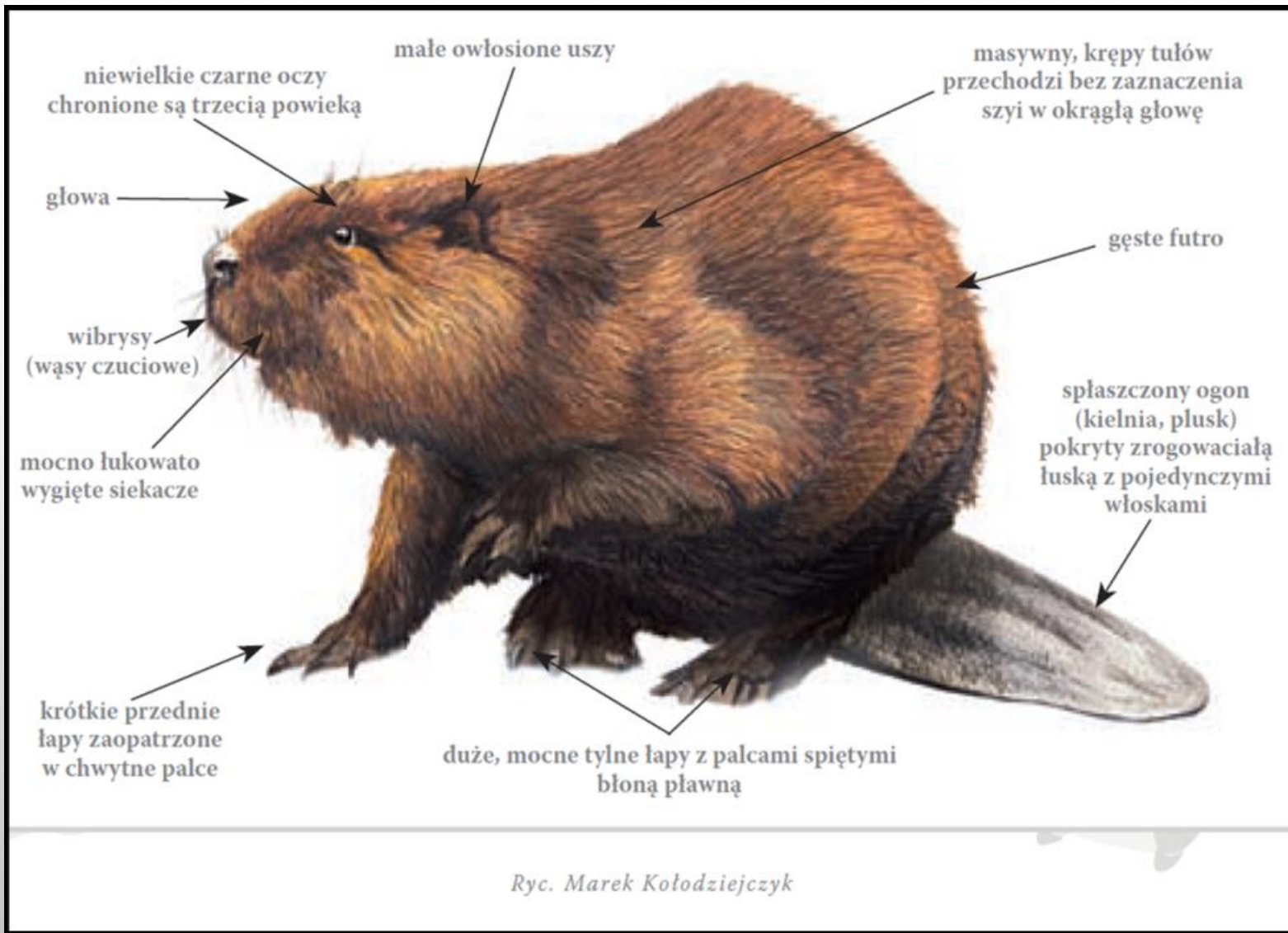
MASA CIAŁA DOROSŁEGO OSOBNIKA DOCHODZI PRAWIE DO 30 KG

DŁUGOŚĆ CIAŁA DO 110 CM

ROŚLINOŻERNY

DOSKONALE POTRAFI PRZEKSZTAŁCIĆ OTOCZENIE DO WŁASNYCH POTRZEB

ŻYJE NA ZIEMI OD 30MLN LAT

Bobry żyją w rodzinach liczących do 10 osobników. W kwietniu rodzi się nowe pokolenie (najczęściej 2-3 osobniki), które pozostaje z rodzicami do 3 lat. Po tym okresie zakładają własne rodziny.

Dużą część aktywności dobowej spędzają na utrzymaniu higieny. Jest to niezbędne, aby futro było nieprzemakalne i ciepłe. Ciekawostką jest to, że na 1 cm² skóry może być aż 23000 włosów.

Od najmłodszych lat, pod bacznym okiem rodziców uczą się budowy i konserwacji tam oraz żeremi. Inną ciekawostką wyróżniającą te gryzonie jest to, że posiada najwyższy stosunek masy mózgu do masy ciała.

Dymorfizm płciowy nie występuje, więc samca od samicy ciężko odróżnić. Długie obserwacje konkretnej rodziny pozwalają określić płęć po zachowaniu osobników, jednak najskuteczniejszą metodą jest znalezienie kości prąciowej, lub badanie RTG.

Bobry są drugim po człowieku ssakiem, który potrafi przekształcić środowisko w którym zamieszkuje, do swoich potrzeb. W tym celu budują tamy, które spiętrzają wodę, aby utworzyć idealne dla siebie środowisko. Utworzone stawy bobrowe zapewniają bezpieczeństwo rodzinie bobrowej, oraz są nowym środowiskiem dla tysięcy innych gatunków, od owadów, po płazy, gady, ssaki i ptaki.

Brzegi rzek ulegają stopniowemu wypłycaniu a powalone drzewa wspomagają w odnowieniu tego co człowiek popsuł - w renaturyzacji rzek.

W siedliskach bobrowych zmienia się również roślinność. W miejscu wyciętych drzew, stopniowo pojawia się roślinność bagienna, która jest niezbędna nie tylko jako pokarm, ale i schronienie dla innych gatunków, które zasiedlą te tereny.

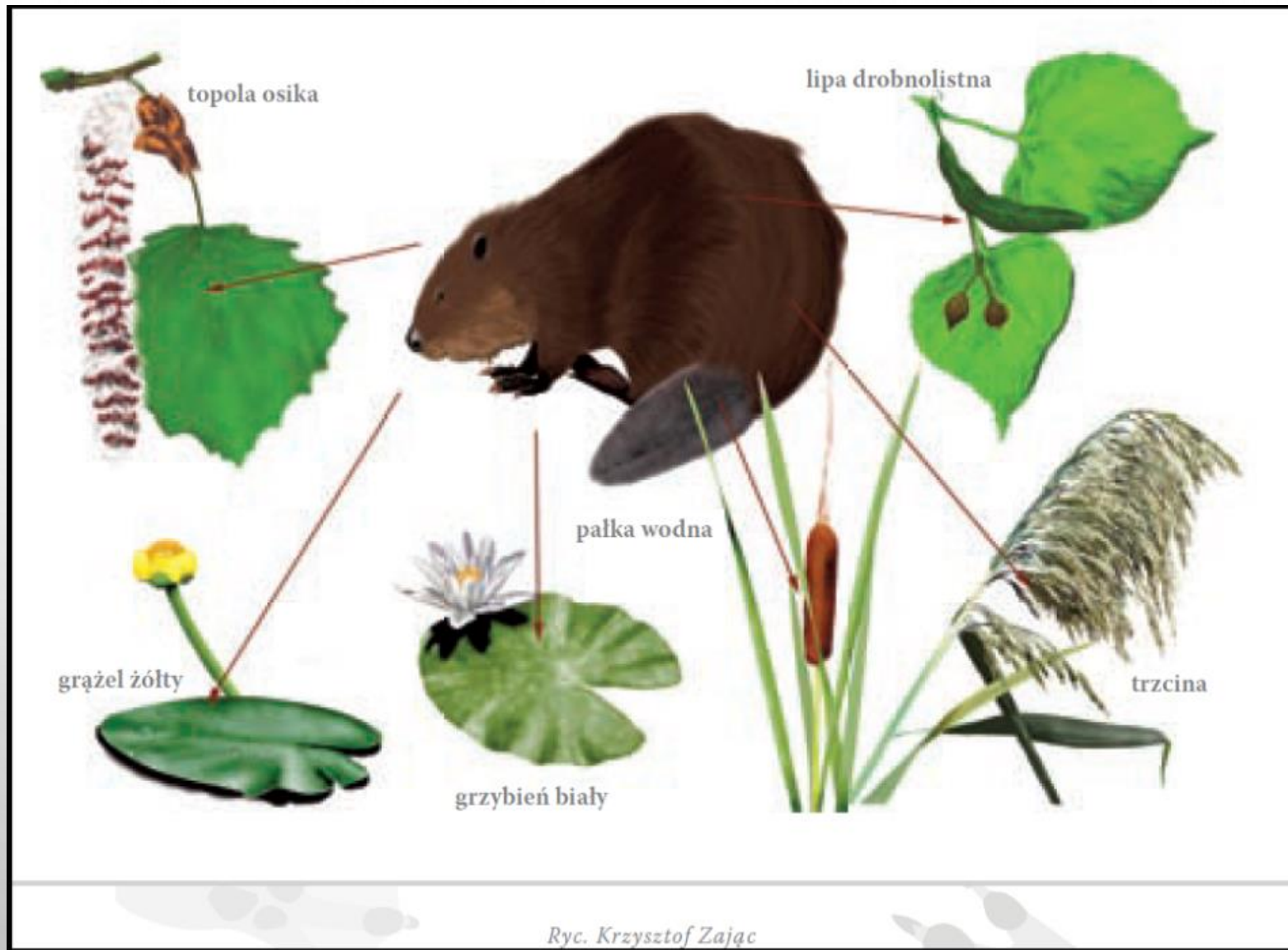

Bobry są roślinożercami. Jedzą prawie wszystkie gatunki roślin wodnych i przybrzeżnych. Przez większą część roku żywią się głównie roślinnością zielną, a jesienią intensywnie wycinają krzewy i drzewa, tworząc zimowe magazyny. W ostatnim roku w wielu siedliskach zaobserwowaliśmy brak magazynów zimowych, co może świadczyć o mądrości i przewidywalności bobrów, względem zimy (a właściwie jej braku).

Bobry preferują osikę i wierzby, ale również brzozę, leszczynę i inne liściaste. Olsza, a także gatunki drzew iglastych są jedzone sporadycznie.

Bobry drewno używają do budowania swoich konstrukcji. Jedzą jedynie cienką korę, oraz łyko.

CZY BOBRÓW JEST ZA DUŻO?

OFICJALNIE NIE ZNAMY LICZBY BOBRÓW W POLSCE

SZACUJE SIĘ JEDNAK, ŻE W POLSCE JEST 120000 OSOBNIKÓW

OD 2004 ROKU NIE PROWADZIŁO SIĘ INWENTARYZACJI BOBRÓW

BÓBR PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE DWÓCH AKTÓW PRAWNYCH:

- KONWENCJI O OCHRONIE GATUNKÓW DZIKIEJ FLORY I FAUNY EUROPEJSKIEJ ORAZ ICH SIEDLISK
- DYREKTYWY SIEDLISKOWEJ

W POLSCE JEST GATUNKIEM CZĘŚCIOWO CHRONIONYM

MIMO TO, RDOŚ REGULARNIE WYDAJE ZGODY NA NISZCZENIE SIEDLISK ORAZ ZABIJANIE BOBRÓW

DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 14 stycznia 2020 r.

Poz. 55

OBWIESZCZENIE

MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 22 listopada 2019 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o ochronie przyrody

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

European Treaty Series - No. 104

Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats *

Bern, 19.IX.1979

Czy bobrów jest za dużo?

Zależy dla kogo. Dla bobrów na pewno nie. A dla ludzi?

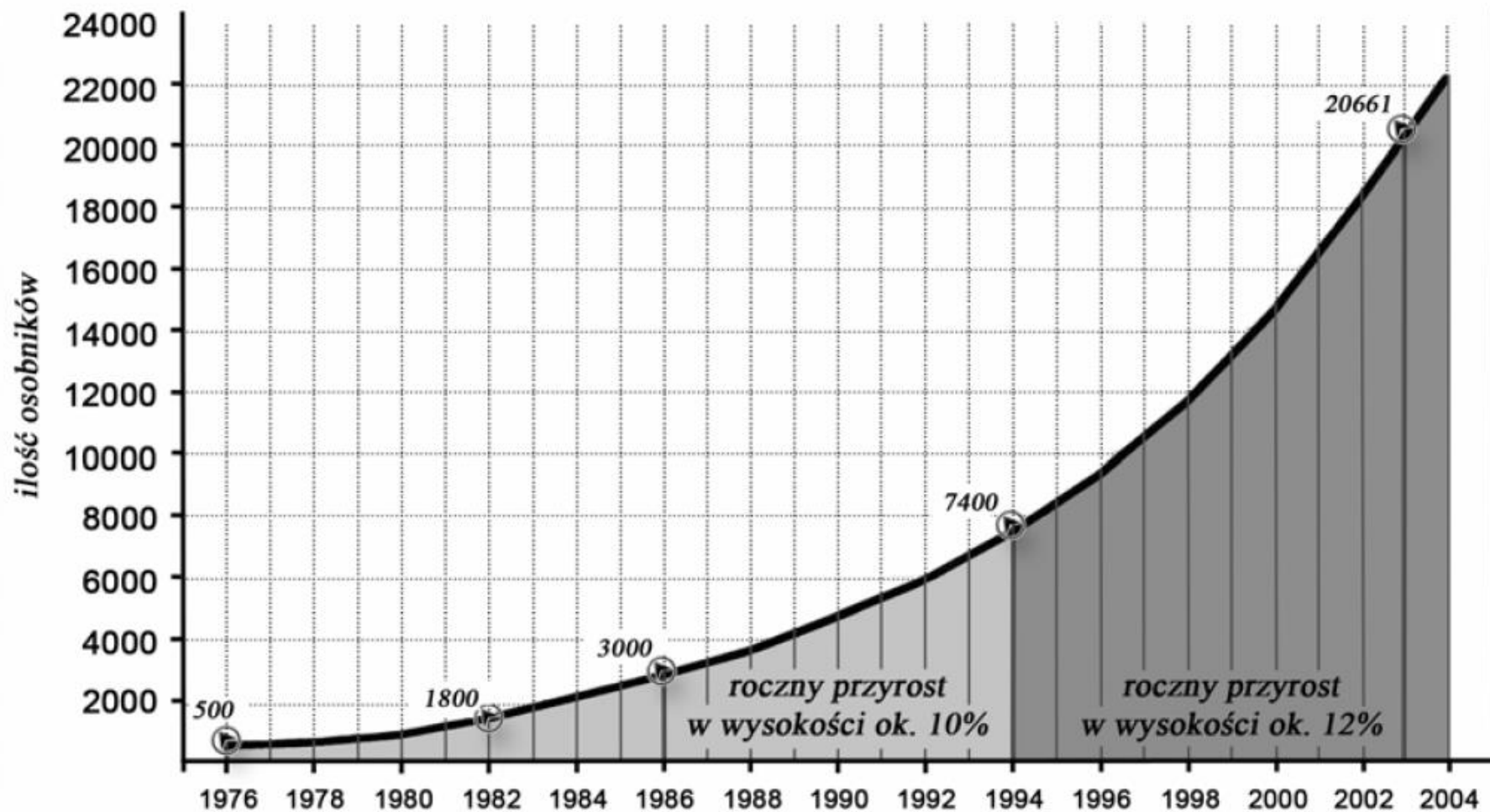
Odkąd zaczęliśmy uznawać, że te zwierzęta „szkodzą” to zawsze dla kogoś będzie ich za dużo. Nie wartościujemy ich obecności przez pryzmat zysków ale strat, stąd takie przeświadczenie.

- Ile więc jest bobrów?

W 2003 roku, w ramach państwowego monitoringu środowiska Uniwersytet Jagielloński przeprowadził ankietowanie nadleśnictw w całym kraju. Z badań tych wynikało że populacja wynosi 22000. Przyrost jaki w tamtym czasie występował, pozwolił na oszacowanie, że dziś jest ich 120000.

Trzeba wziąć pod uwagę fakt, że liczebność bobrów już w tamtym okresie spadała lub nie zmieniała się w nadleśnictwach o wysokim zagęszczeniu ich populacji. Świadczy to o tym, że na niektórych terenach pojemność środowiska została osiągnięta. Czy zatem faktycznie taki mamy przyrost?

Bobrów więc dzisiaj może być 100 000 jak i 300 000. Tego niestety nie wiemy.

Liczebność populacji bobra europejskiego w Polsce (Goździewski 2007).

W całym kraju regularnie wydaje się zgodny na niszczenie tam oraz zabijanie bobrów. Decyzje takie wydawane są przez Regionalnych Dyrektorów Ochrony Środowiska (RDOŚ).

Zgód na takie działania, które są w mocy jest dużo ponad tysiąc. Większość decyzji to zgody na niszczenie od kilku do kilkuset tam na danym obszarze. Nierzadko takie zgody wydawane są na okres trzech lat.

Można w prosty sposób wywnioskować, że przy takiej skali wydawanych decyzji, większość bobrów w Polsce nie jest objętych ŻADNĄ ochroną.

Nie stosuje się również alternatywnych rozwiązań, aby zminimalizować szkody powodowane przez bobry. Główną linią obrony urzędów w walce z rosnącymi odszkodowaniami są niestety rosnąca ilość zgód na niszczenie siedlisk i odstrzał, gdzie w uzasadnieniach pada informacja, że żadne z alternatywnych metod ochrony terenów, nie mogły być zastosowane.

decyzja WPN.6401.171.2019.MR - na niszczenie tam bobrowych - anon	16.12.2019 08:03	Adobe Acrobat D...	123 KB
decyzja - WPN.6401.263.2019.AP-niszczenie tamy bobrowej - UM w Krynkach	14.12.2019 13:22	Adobe Acrobat D...	166 KB
decyzja - WPN.6401.279.2019.AP-niszczenie tam bobrowych na rzece Kamionka - Wod...	14.12.2019 13:43	Adobe Acrobat D...	143 KB
decyzja dot. rozebrania tam bobrowych, UM Mońki anon	16.12.2019 08:09	Adobe Acrobat D...	118 KB
decyzja na odstrzał bobrów 6401.226 - anon	16.12.2019 08:15	Adobe Acrobat D...	149 KB
decyzja na odstrzał 40 bobrów - anon	16.12.2019 08:18	Adobe Acrobat D...	164 KB
decyzja na odstrzał bobrów Nadleśnictwo Szczebra - anon	16.12.2019 08:33	Adobe Acrobat D...	167 KB
decyzja WPN.6401.1.2019 - anon	16.12.2019 08:36	Adobe Acrobat D...	193 KB
decyzja WPN.6401.17.2019.AP - anon	16.12.2019 08:37	Adobe Acrobat D...	159 KB
decyzja WPN.6401.29.2019 - anon	16.12.2019 08:39	Adobe Acrobat D...	153 KB
decyzja WPN.6401.37.2019.AP - anon	16.12.2019 08:42	Adobe Acrobat D...	161 KB
decyzja WPN.6401.99.2019.AP - do 31 grudnia 2019	14.12.2019 13:02	Adobe Acrobat D...	154 KB

- decyzja WPN.6401.102.2019.AP - odstrzał bobrów - Burmistrz Kleszczel - anon
- decyzja WPN.6401.107.2019.AP do 31.12.2019- UM w Krynkach
- decyzja WPN.6401.111.2019.AP - niszczenie tam -GSW Marycha w Sejnach
- decyzja WPN.6401.113.2019.AP - UM w Goniądzu
- decyzja WPN.6401.116.2019.AP - niszczenie tam - Urząd Gminy Bielsk Podlaski
- decyzja WPN.6401.150.2019.AP - niszczenie tam bobrowych - anon
- decyzja WPN.6401.151.2019.AP - niszczenie tam - Urząd Gminy Puńsk
- decyzja WPN.6401.191.2019.AP - niszczenie tam - Wójt Gminy Bielsk Podlaski
- Decyzja WPN.6401.239.2019AK ecyzja dot. rozebrania tam bobrowych, UG CZ
- decyzja WPN.6401.262.2019.AK - niszczenie tamy - Gmina Suwałki
- WPN.6401.2.2019.EG - anon
- WPN.6401.16.2019.EG

Nazwa

- Białystok
- Gdańsk
- Katowice
- Kielce
- Kraków
- Lublin
- Lubuskie - Gorzów Wielkopolski
- Olsztyn
- Opole
- Poznań
- Rzeszów
- Wrocław

Właściwości: Białystok, ...

Ogólne Dostosowywanie

718 plików, 29 folderów

Typ: Wszystkie typu Folder plików

Lokalizacja: _____

Rozmiar: 967 MB (bajtów: 1 014 991 711)

Rozmiar na dysku: 969 MB (bajtów: 1 016 500 224)

Atrybuty: Tylko do odczytu Ukryty Zaawansowane...

DZIAŁALNOŚĆ BOBRÓW

BUDOWANIE ZBIORNIKÓW (STAWY BOBROWE)

BUDOWANIE TAM

NORY I ŻEREMIA

ZGRYZANIE DRZEW

ZWIĘKSZENIE BIORÓŻNORODNOŚCI

OCZYSZCZANIE WODY

PODNOSZENIE WÓD GRUNTOWYCH

ZAPOBIEGANIE POWODZIOM

ZAPOBIEGANIE POŻAROM

Najczęstszą widywaną budowlą bobrową są tamy.

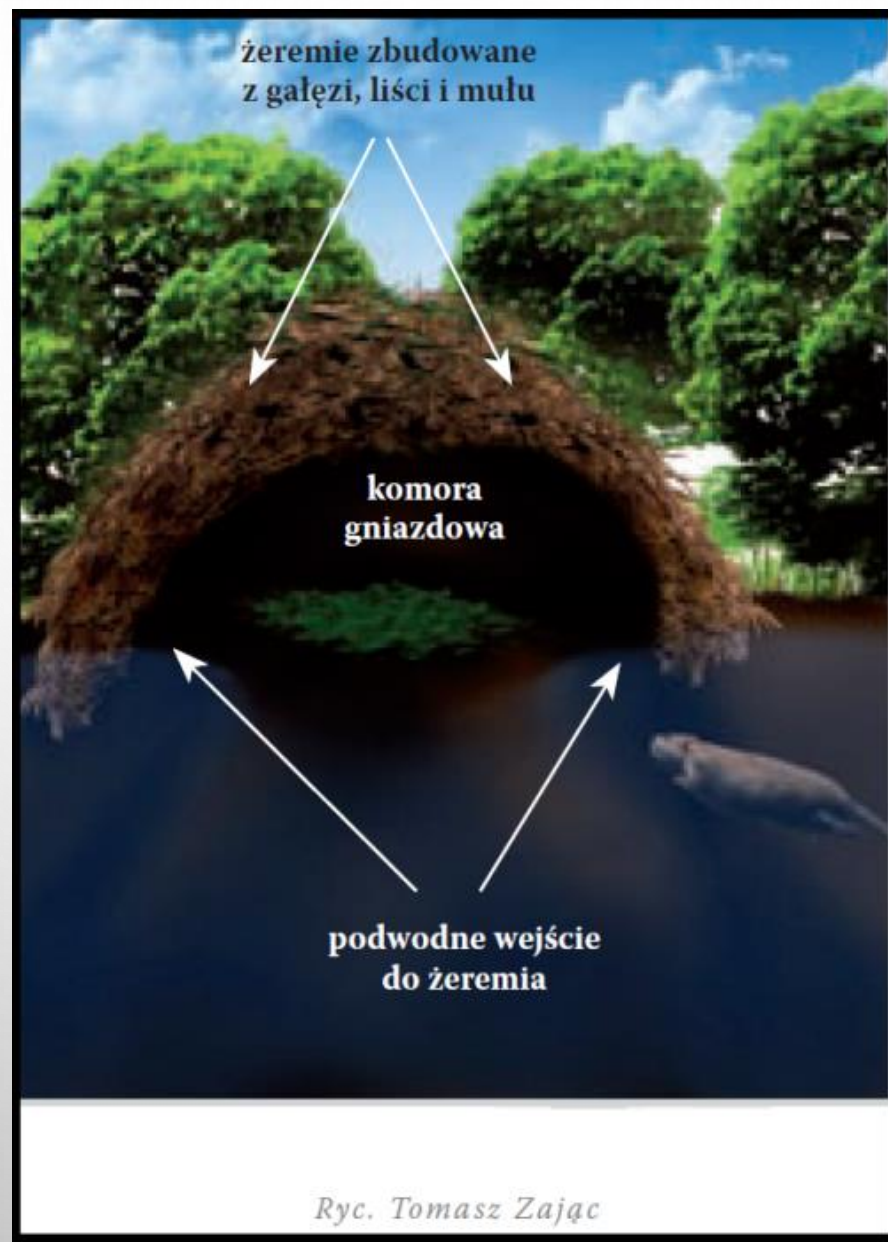
Bobry jednak oprócz budowania tam, budują również żeremia. Są to ich domy w których mieszkają, wychowują młode, odpoczywają a przede wszystkim zapewniają im schronienie.

Żeremia są usytuowane na brzegach, tam gdzie poziom wody jest wysoki.

Przy niższym poziomie wody, gdzie wykształcone są skarpy, bobry budują w nich komory gniazdowe. Wszystkie wejścia do nor jak i żeremi są wybudowane tak, aby wejście znajdowało się pod powierzchnią wody. Niszczenie tam, powoduje odkrycie ich i co za tym idzie zwiększenie niebezpieczeństwa dla całej rodziny bobrowej.

Poniższe zdjęcia i schematy przedstawiają te konstrukcje.

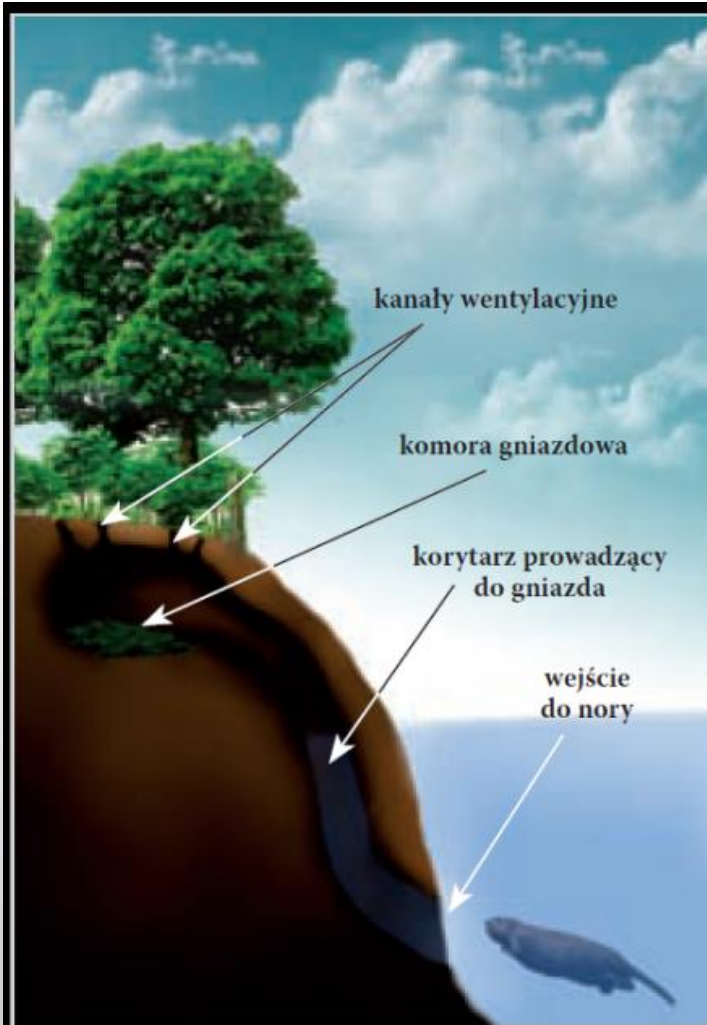

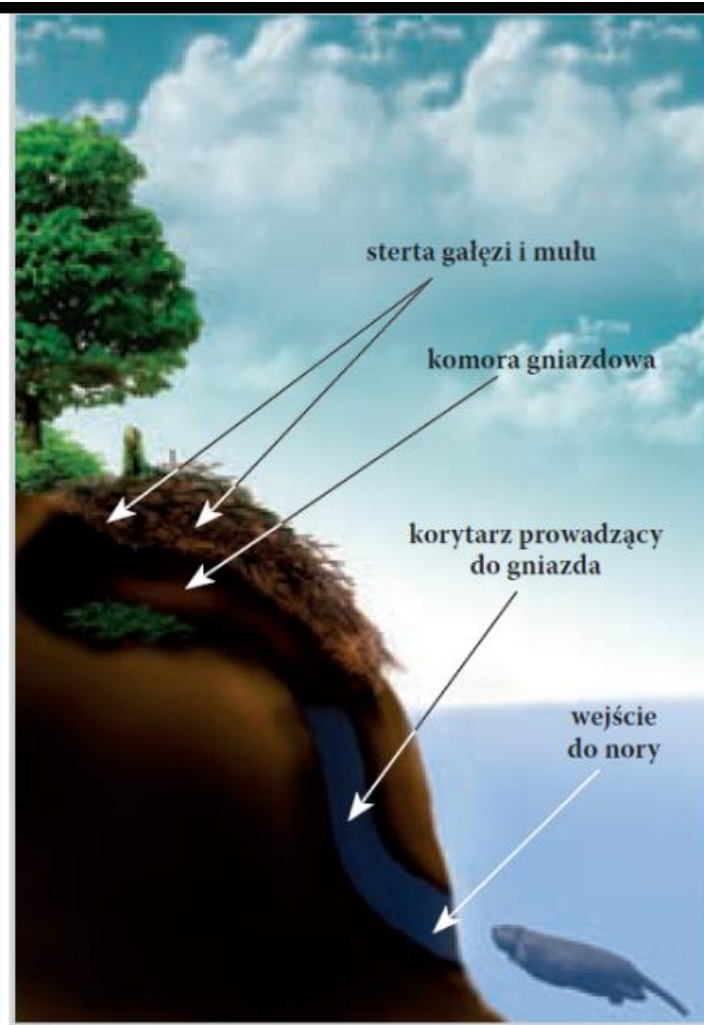

Ryc. Tomasz Zajac

Ryc. Tomasz Zajac

Zbiornik retencyjny, to bez wątpienia najbardziej wartościowy dar jaki otrzymujemy dzięki pracy tych małych inżynierów. Myśląc o bobrowych siedliskach pojawia się więcej zagadnień związanych z walką z suszą rolniczą takich jak:

- podnoszenie poziomu wód gruntowych,
- przywracanie terenów bagiennych (magazynują CO₂, którego mamy w atmosferze w nadmiarze),
- ochrona przeciwpowodziowa i przeciwpożarowa.

Poniżej zamieszczamy szereg innych pozytywnych czynników wynikających z ogromnej pracy, jaką dla nas wszystkich wykonują bobry.

ZMIANY MORFOLOGICZNE I HYDROLOGICZNE W STRUMIENIU	ZMIANY WŁAŚCIWOŚCI FIZYKOCHEMICZNYCH WODY I OSADÓW	ZMIANY BIOLOGICZNE
<ul style="list-style-type: none"> Zmniejszenie szybkości prądu Zalanie terenu powyżej tamy i ustabilizowanie poziomu wody Powstanie strefy brzegowej typowej dla stawu Zwiększenie otwartej przestrzeni wokół powstałego stawu Przerwanie dotychczasowej ciągłości wzdłużnej strumienia 	<ul style="list-style-type: none"> Zatrzymywanie osadów mineralnych i organicznych Zwiększenie ilości i dostępności związków węgla, azotu, fosforu oraz innych substancji odżywczych Modyfikacja krążenia pierwiastków Zmniejszenie lub zwiększenie stężenia tlenu w wodzie Podwyższenie temperatury wody Zmniejszenie kwasowości wody i osadów (poprzez zwiększenie właściwości buforujących) 	<ul style="list-style-type: none"> Zmiana składu gatunkowego roślinności wokół stawu (wywołana zmianą warunków siedliskowych i ścinaniem przez bobry preferowanych gatunków drzew) Zwiększenie lub zmniejszenie różnorodności gatunkowej roślin Zwiększenie produkcji biomasy roślin Zwiększenie aktywności mikroorganizmów beztlenowych w osadach Zwiększenie aktywności mikroorganizmów tlenowych na dnie zbiornika Zwiększenie produkcji planktonu Zwiększenie zagęszczenia i biomasy bezkręgowców Zmiana składu gatunkowego bezkręgowców: gatunki wód płynących zastępowane gatunkami wód stojących, zwiększenie udziału zbieraczy i drapieżców kosztem zdrapywaczy i rozdrabniaczy Zwiększenie zagęszczenia i biomasy kręgowców związanych z wodą (np. ryb, płazów, etc.) Zmiana składu gatunkowego kręgowców

BÓBR VS CZŁOWIEK

ZA „SZKODY” BOBROWE ODPOWIADA SKARB PAŃSTWA

ROCZNIE WYPŁACA OKOŁO 40MLN PLN

ZABEZPIECZANIE DRZEW

ZABEZPIECZANIE UPRAW

ZABEZPIECZANIE WAŁÓW PRZECIWPOWODZIOWYCH I NASYPÓW KOLEJOWYCH

REGULOWANIE POZIOMU WODY W STAWACH BOBROWYCH

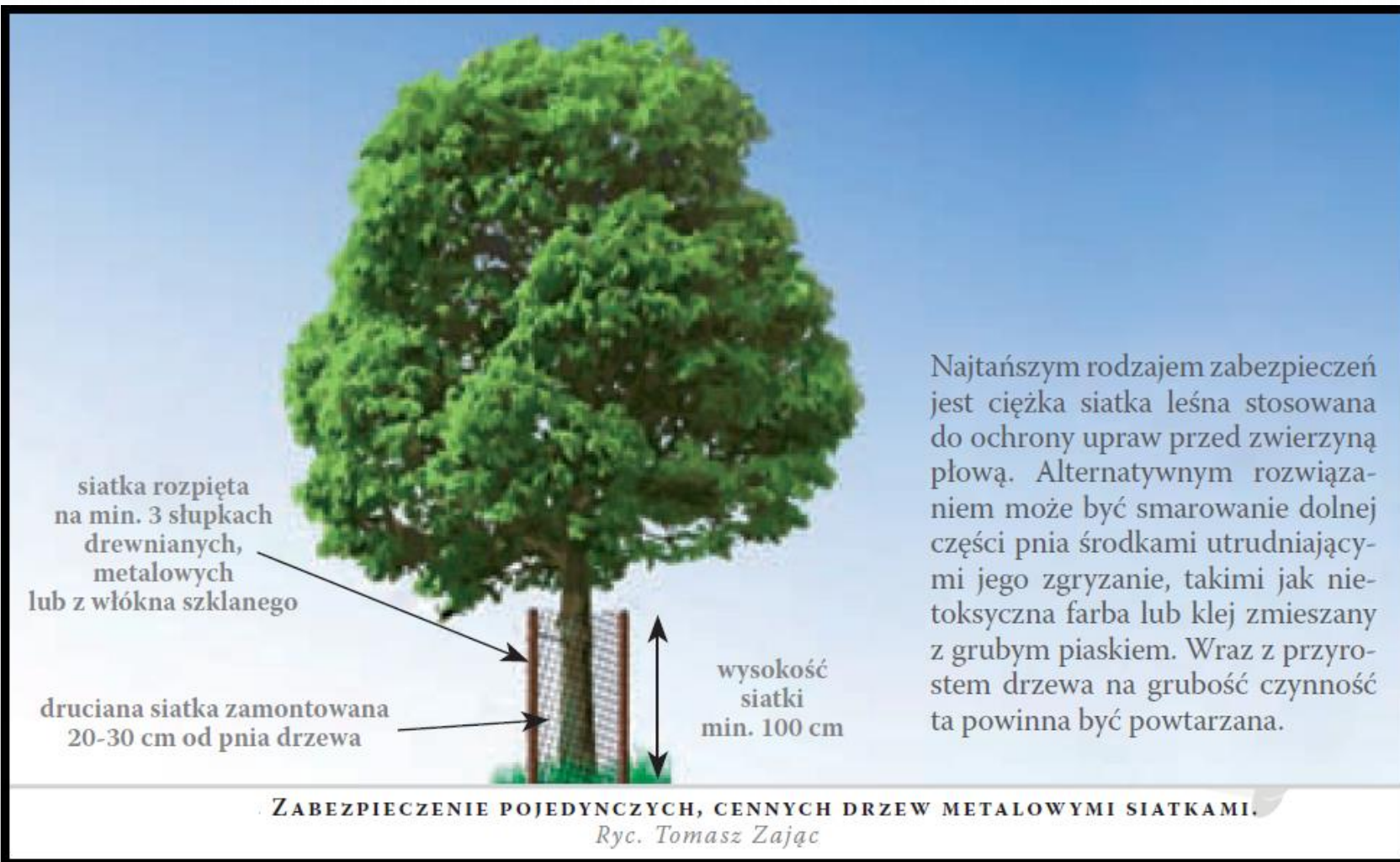
Należy zdawać sobie sprawę, że bóbr jest naturalnym elementem ekosystemów wodnych i wodnobłotnych. Tam, gdzie będą odpowiednie warunki środowiskowe i odpowiedni układ hydrograficzny pozwalający na migrację zwierząt, bobry zasiedlą takie tereny i będą swoją działalnością wchodzić w konflikt z człowiekiem.

W takim przypadku stratę zazwyczaj ponosi jedna osoba, ale korzyści z działalności bobrów wpływają na setki lub tysiące ludzi w danym obszarze. Warto więc dostrzec te korzyści i spowodować, żeby cała reszta partycypowała. W końcu to nasze wspólne dobro.

Wsparcie finansowe na zabezpieczenie terenów jest niezbędne, gdyż bobry na to zasługują.

Poniższe grafiki przedstawiają wypracowane metody zabezpieczeń, jakie powinno się stosować wszędzie tam, gdzie jest taka potrzeba. Poskutkuje to tym, że nie trzeba będzie wypłacać odszkodowań (bo nie będzie szkód). Bobry w zamian odwdzięczą się nam wodą, której dzisiaj tak bardzo potrzebujemy.

siatka rozpięta
na min. 3 słupkach
drewnianych,
metalowych
lub z włókna szklanego

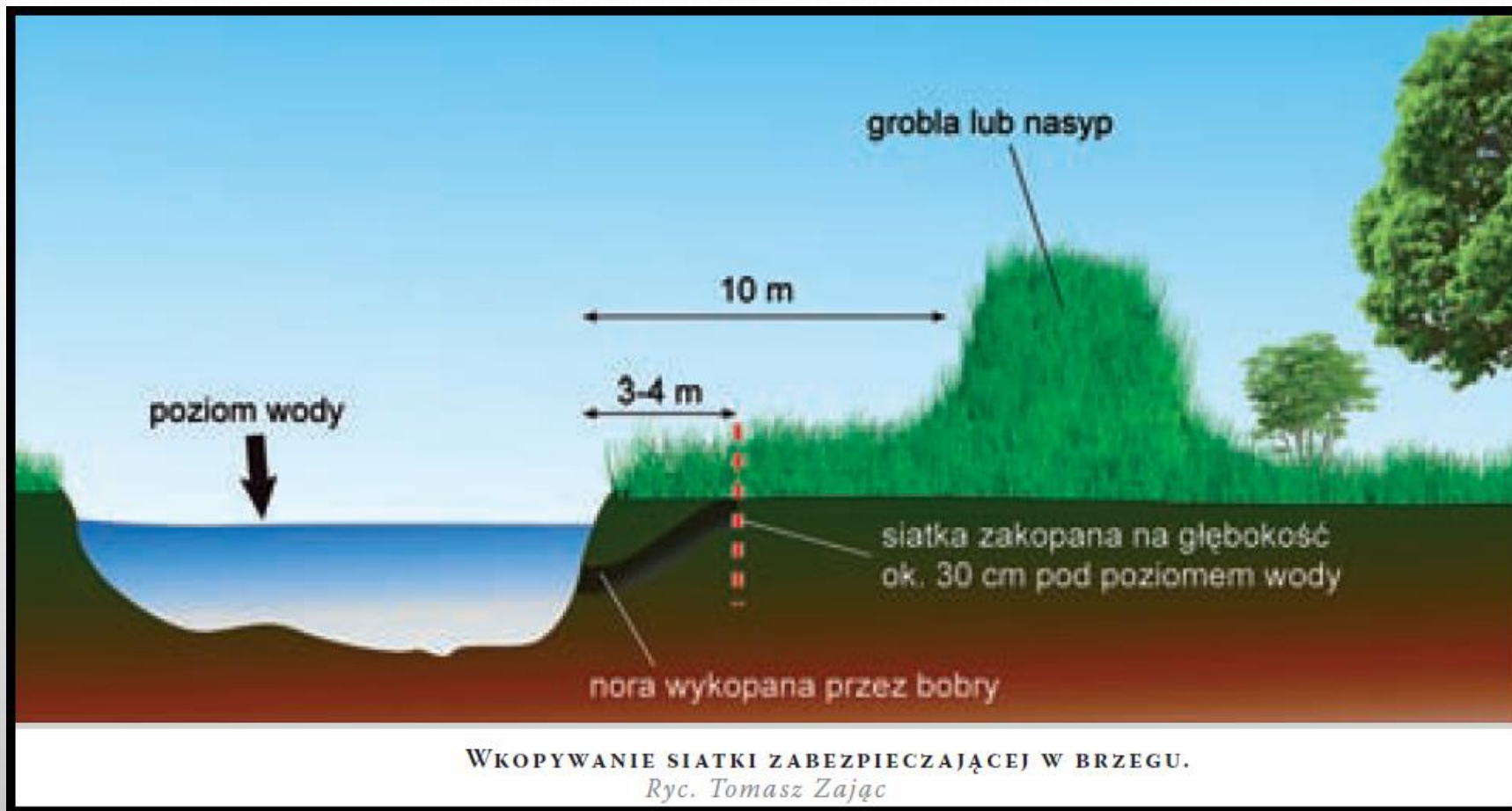
druciana siatka zamontowana
20-30 cm od pnia drzewa

wysokość
siatki
min. 100 cm

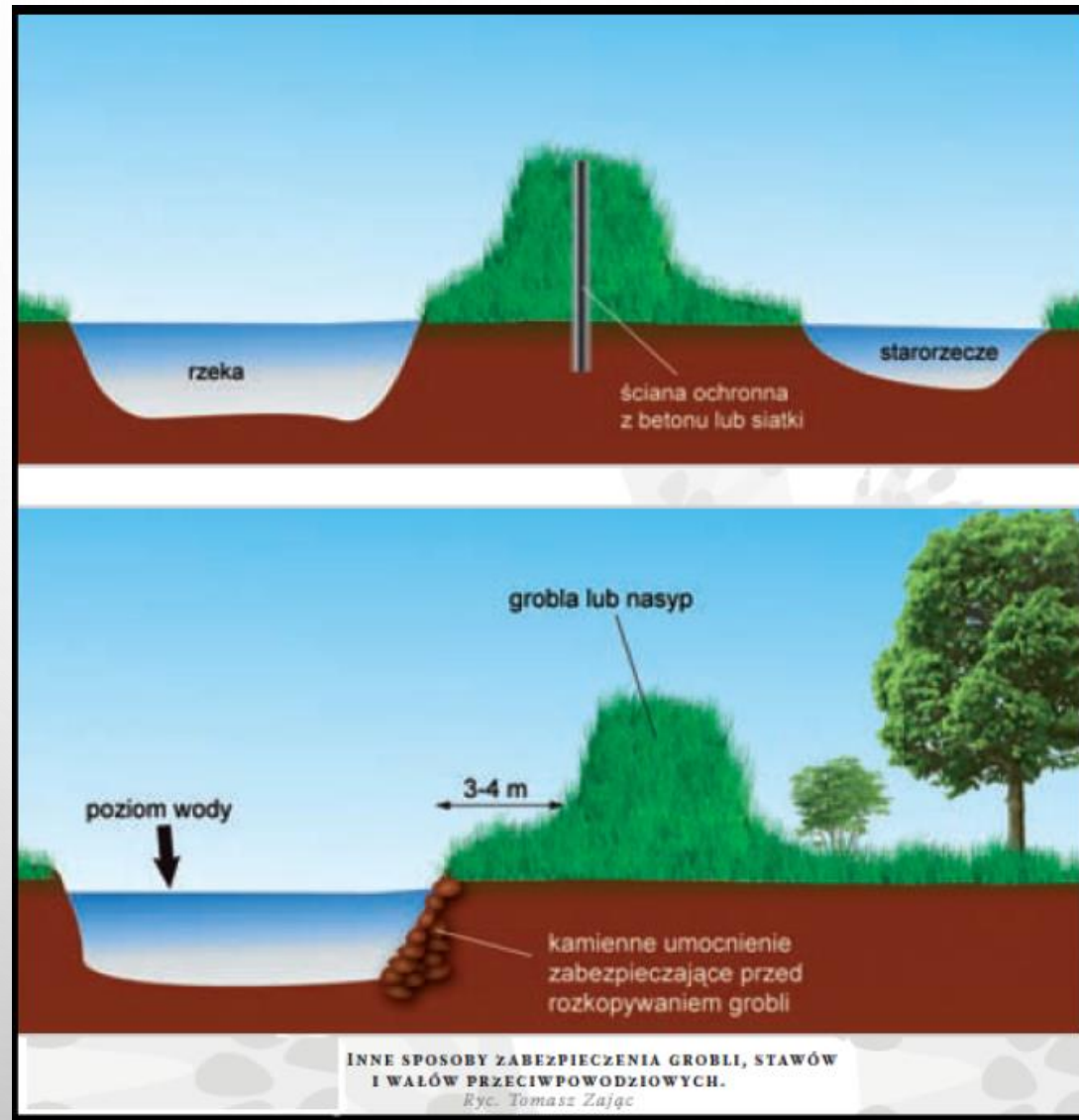
Najtańszym rodzajem zabezpieczeń jest ciężka siatka leśna stosowana do ochrony upraw przed zwierzyną płową. Alternatywnym rozwiązaniem może być smarowanie dolnej części pnia środkami utrudniającymi jego zgryzanie, takimi jak nietoksyczna farba lub klej zmieszany z grubym piaskiem. Wraz z przyrostem drzewa na grubość czynność ta powinna być powtarzana.

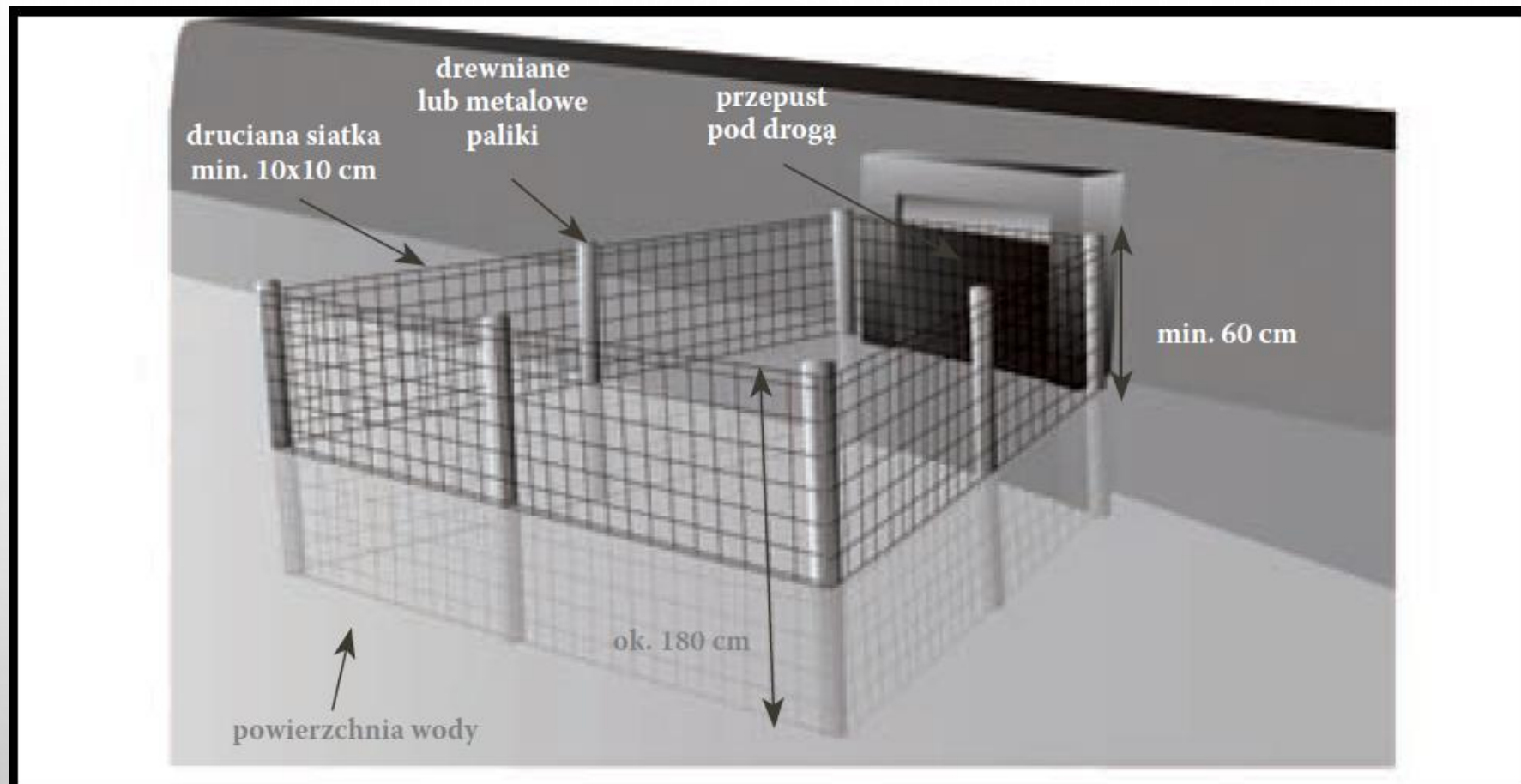
ZABEZPIECZENIE POJEDYNCZYCH, CENNYCH DRZEW METALOWYMI SIATKAMI.

Ryc. Tomasz Zajac

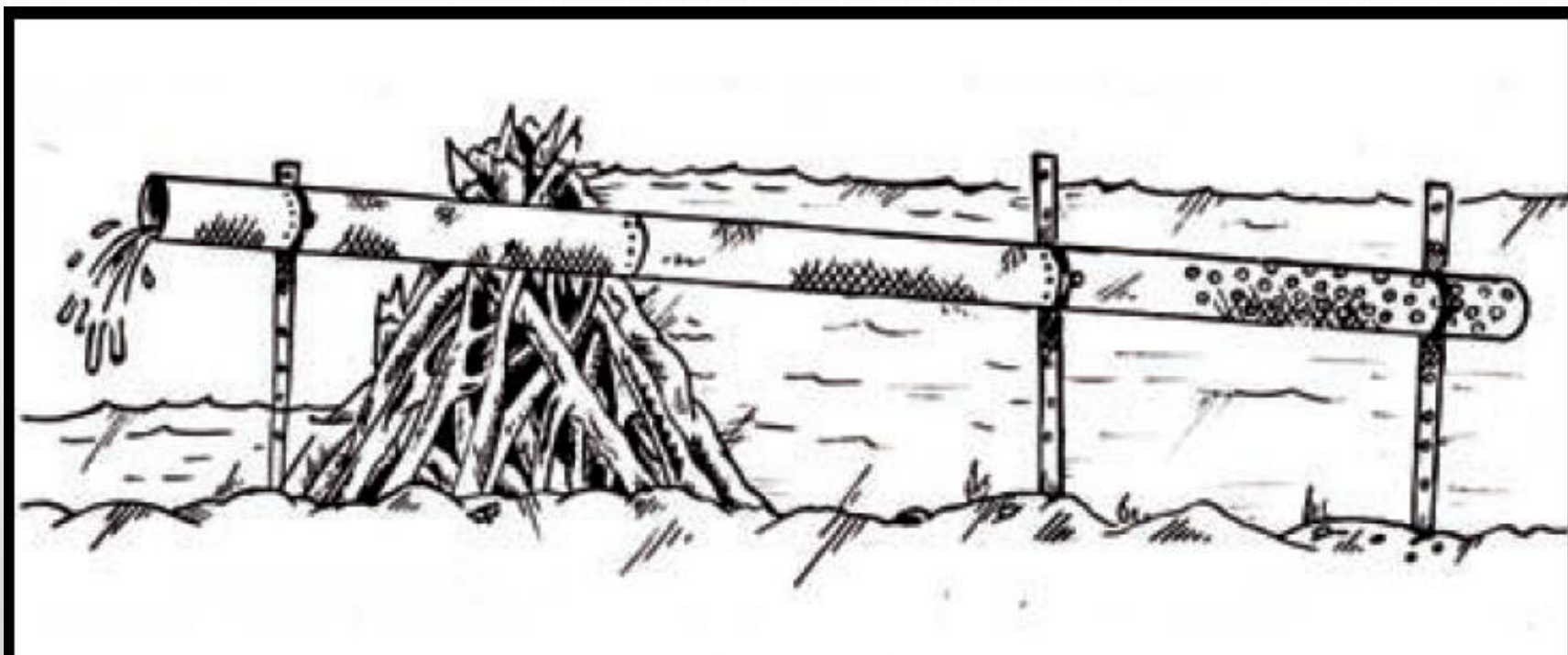

OCHRONA PRZEPUSTÓW DROGOWYCH I KOLEJOWYCH.
Ryc. Tomasz Zajac

**STABILIZOWANIE POZIOMU WODY W STAWIE BOBROWYM
POPRAZ UMIESZCZENIE RURY PRZELEWOWEJ W TAMIE.**
Ryc. Wiktor Tabak. Źródło: Bóbr- gryzący problem? Andrzej Czech

CO ZROBIĆ Z BOBRAMI?

RENATURYZACJA RZEK

PRZYWRACANIE STREF PRZYRZECZNYCH

PRZYWRACANIE MOKRADEŁ I BAGIEN

REZYGNACJA Z MELIORACJI

W SYTUACJI KONFLIKTOWEJ – PRZESIEDLANIE RODZIN BOBROWYCH

DOTACJE ZA SIEDLISSKO BOBROWE

Renaturyzacja rzek, to proces długotrwały i złożony. Bobry doskonale wiedzą jak to robić i robią to za darmo. Nie musimy na takie projekty inwestować miliardów złotych z publicznych pieniędzy. Wyznamy obszary gdzie ma się to zadziać, a bobry to zrobią. Ważnym też aspektem jest strefa przybrzeżna. Bobry działają głównie w pasie do 20m od linii brzegowej.

Pozostawienie więc takiego fragmentu rzeki „dzikim”, rozwiąże również problem szkód.

Bagna i mokradła to jeden z najważniejszych elementów przyrody o jakie powinniśmy dziś zadbać. Jeśli chcemy walczyć z globalnym ociepleniem na poważnie, to takich obszarów powinniśmy przywrócić jak najwięcej. To naturalne magazyny CO₂, a bobry jak nikt inny, są w stanie zaopiekować się takim obszarem.

Melioracje, czyli system odwodnień terenów, powinniśmy zredukować do potrzebnego minimum. Lasy w których dziś brakuje wody, powinny być pozbawione tego systemu. Zamiast więc budować zastawki na rzekach i rowach, pozwólmy to robić bobrom. Wiele terenów rolniczych skutecznie zostało osuszonych przez takie systemy tylko po to, żeby uprawiać na nich rośliny, których na naszym terenie nie musimy uprawiać. Możemy wrócić do bardziej przyjaznego dla naszego środowiska rolnictwa z korzyścią dla nas wszystkich.

Dzięki takim działaniom oddamy naturalne siedliska bobrom i nie będą musiały migrować i wchodzić w konflikt z człowiekiem.

Ile pieniędzy mamy dzięki bobrom?

Dr Andrzej Czech z Uniwersytetu Jagiellońskiego wyliczył zyski na od 1 do 10 tysięcy euro z hektara rozlewiska. Przyjmijmy więc średnią 5 tysięcy euro.

Przy założeniu, że rozlewisk bobrowych mamy w całym kraju 25 tysięcy hektarów (a możemy ich mieć dużo więcej) to oznacza, że rocznie bobry wykonują dla nas pracę wartą 100 mln euro!

W zastawieniu ze "szkodami" 40mln zł rocznie wygląda to bardzo dobrze, a pieniędzy wystarczy również na dotacje dla osób, które zdecydują się utrzymywanie takich zbiorników na swojej ziemi.

**DZIĘKI BOBROM MAMY ZRETENCJONOWANĄ
WODĘ O WARTOŚCI 100MLN EURO**

NASZ BÓBR
STOWARZYSZENIE

CO MY MOŻEMY ZROBIĆ DLA BOBRÓW?

EDUKOWAĆ LUDZI

CHRONIĆ

DOCENIAĆ

I KOCHAĆ

FOT: PINTEREST.COM

ROMAN GŁODOWSKI

STRAŻNIK RZEK WWF
CZŁONEK KOALICJI RATUJMY RZEKI
ORAZ KOALICJI NIECH ŻYJĄ

NASZ BÓBR
STOWARZYSZENIE

**Niech
żyją!**